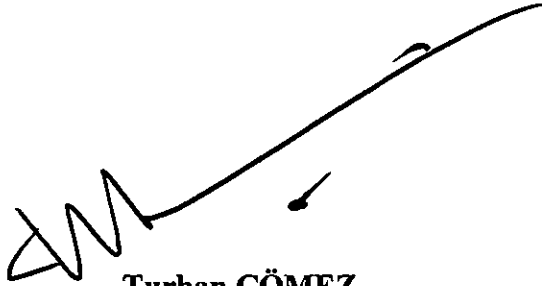


**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması, TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde, 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul kararıyla kurulan "Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu"nun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin meclis başkanlarının ve komisyon başkanı çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının "hükümsüz" kalmasına yol açan idari/hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi; raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek içtüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.



**Turhan ÇÖMEZ**  
Balıkesir Milletvekili  
İYİ Parti Grup Başkanvekili



**Uğur POYRAZ**  
Antalya Milletvekili  
İYİ Parti Grup Başkanvekili

## GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasal düzenini, demokrasisini ve millî iradesini hedef alan 15 Temmuz hain darbe girişiminin tüm boyutlarıyla aydınlatılması, karanlık noktalarının açığa çıkarılması ve gelecekte benzer tehditlere karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla TBMM Genel Kurulu'nun ortak iradesiyle bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuştur. Ancak meclis tarihinin en kritik komisyonlarından biri olan bu komisyonun çalışmaları, raporlama ve teslim aşamalarında yaşanan usuli uyumsuzluklar sebebiyle resmiyet kazanamamış; nihayetinde TBMM kayıtlarına "Raporunu Vermedi (Hükümsüz)" ibaresiyle geçmiştir. Demokrasimize yönelen en büyük tehdidi araştırmakla görevli bir komisyonun raporunun hukuken kadük kalması, parlamentomuzun denetim yetkisinin etkinliği açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Komisyon, 4 Ekim 2016 – 22 Aralık 2016 tarihleri arasında 35 toplantı gerçekleştirmiş, ancak 3 aylık yasal süresinin sonunda ek süre talebinde bulunmayarak 4 Ocak 2017'de hukuki varlığını tamamlamıştır. Buna karşın, Komisyon Başkanı tarafından 12 Temmuz 2017 tarihinde TBMM Başkanlığına bir taslak rapor sunulmuştur.

Komisyonun muhalefet partilerine mensup üyeleri, kendilerine sunulan taslak metin ile TBMM Başkanlığına teslim edilen metnin aynı olmadığını, tashih ve redaksiyon sınırlarını aşan çok ciddi eklemeler ve müdahaleler yapıldığını belirterek itiraz etmişlerdir. Dönemin TBMM Başkanlığı bu itirazı komisyona geri göndermiş, fakat üyeler arasında İçtüzüğe uygun bir mutabakat sağlanarak nihai bir rapor TBMM Başkanlığına tekrar sunulamamıştır. En nihayetinde 24 Haziran 2018 seçimleriyle birlikte dosya "hükümsüz" sayılmıştır. Bir başka deyişle FETÖ ve onun siyasi ayağı kısmı hakkında çalışmalar kamuoyuna açıklanamamıştır.

Sürece ilişkin dönemin yetkilileri tarafından yapılan açıklamalar çelişkiler barındırmakta ve konunun meclis eliyle netleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. TBMM Başkanlığı içtüzük hükümlerine uygun, üzerinde mutabakat sağlanmış resmi bir raporun bulunmadığını ve sürecin yeni yasama dönemiyle birlikte hukuken sona erdiğini belirtmiştir. Dönemin Komisyon Başkanı Raporun tekemmül ettiğini, dönemin TBMM Başkanı İsmail Kahraman'a teslim edildiğini savunmuş ve resmiyet kazanmayan bu raporu "tam metin" olarak internet sitesinde yayınlamıştır. Dönemin TBMM Başkanı İsmail Kahraman "Meclis kabul ettiği sürece konunun yeniden incelenmesinin mümkün ve faydalı olacağını" ifade etmiştir.

Bir terör örgütünün ve gerçekleştirmeye çalıştığı darbe girişiminin tüm yönleriyle aydınlatılması, ancak ve ancak bu yapının devlet mekanizması içerisindeki sirayet noktalarının ve en önemlisi "siyasi ayağının" tam bir kararlılıkla üzerine gidilmesiyle mümkündür. Bürokrasi, yargı, ordu ve emniyet teşkilatına sızarak anayasal düzeni devirmeye teşebbüs eden bir yapının, karar alma mekanizmalarında, yasama süreçlerinde ve yürütme organında koruyucu, kollayıcı veya yol verici bir siyasi himaye görmeksizin bu ölçekte bir güce ulaşması eşyanın tabiatına aykırıdır.

Meclis denetiminin asli görevi, devletin kılcal damarlarına sızan bu yapının sadece alt kadrolarını veya operasyonel unsurlarını değil; onlara alan açan, siyasi meşruiyet sağlayan ve karar mekanizmalarını bu örgütün emrine amade kılan aktörleri de ortaya çıkarmaktır. Kurulması teklif edilen Meclis Araştırması Komisyonu, yarım bırakılan ve hükümsüz kılınan araştırma sürecini devralarak, FETÖ'nün devlet yönetimindeki ve siyaset kurumundaki nüfuz alanlarını, siyasi karar mekanizmalarına müdahalelerini ve varsa mevcut uzantılarını tarafsız ve kapsamlı bir şekilde incelemek durumundadır. Örgütün siyasi ayağının şüpheye yer bırakmayacak şekilde açığa çıkarılması, hem millî güvenlik açısından zorunlu bir tedbir hem de Türk demokrasisinin tarihsel rüştünü ispat etmesi için kaçınılmaz bir ödevdir.

Bu araştırma komisyonunun kurulmasıyla; 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması, daha önce kurulmuş olan Araştırma Komisyonu'nda hazırlanan taslak rapora komisyon iradesi dışında usulsüz müdahaleler yapıp yapılmadığının incelenmesi, milyonlarca yurttaşımızı ve devletin geleceğini ilgilendiren böylesi hayati bir konuda, hazırlanan raporun meclis arşivlerinde atıl kalmasının önüne geçilmesi ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesini, gelecekte kurulacak Meclis Araştırma Komisyonlarının benzer şekilde tıkanmasını engellemek, rapor teslim süreçlerini net kurallara bağlamak ve yürütmenin ya da çoğunluk iradesinin denetim raporlarını "hükümsüz" bırakacak usul boşluklarından faydalanmasını önlemek adına TBMM İktüzüğü'nde yapılması gereken reformların tespit edilmesi amaçlanmaktadır.